บทที่ 2 การวิเคราะห์งบการเงิน

(FINANCIAL STATEMENT ANALYSIS)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล รอดแจ่ม

บทนำ

- งบการเงิน (Financial Statement) ของกิจการ ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่แสดงให้**ทราบถึงข้อมูลทางการเงินของกิจการ** เกี่ยวกับสินทรัพย์ (Assets) หนี้สิน (Liabilities) และส่วนของเจ้าของ (Equities) **เรียกว่างบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน**
- ส่วนงบการเงินที่เรียกว่า งบกำไรขาดทุน (งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ) จะเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับ**ผลการดำเนินงานของกิจการโดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้ และค่าใช้จ่ายของกิจการ**
- งบการเงินเป็นข้อมูลทางการเงินที่ได้มาจากการรวบรวมรายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างปี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีในการแก้ปัญหาของธุรกิจในปัจจุบัน และในการวางแผนการเติบโตในอนาคตต่อไป

งบแสดงฐานะการเงิน

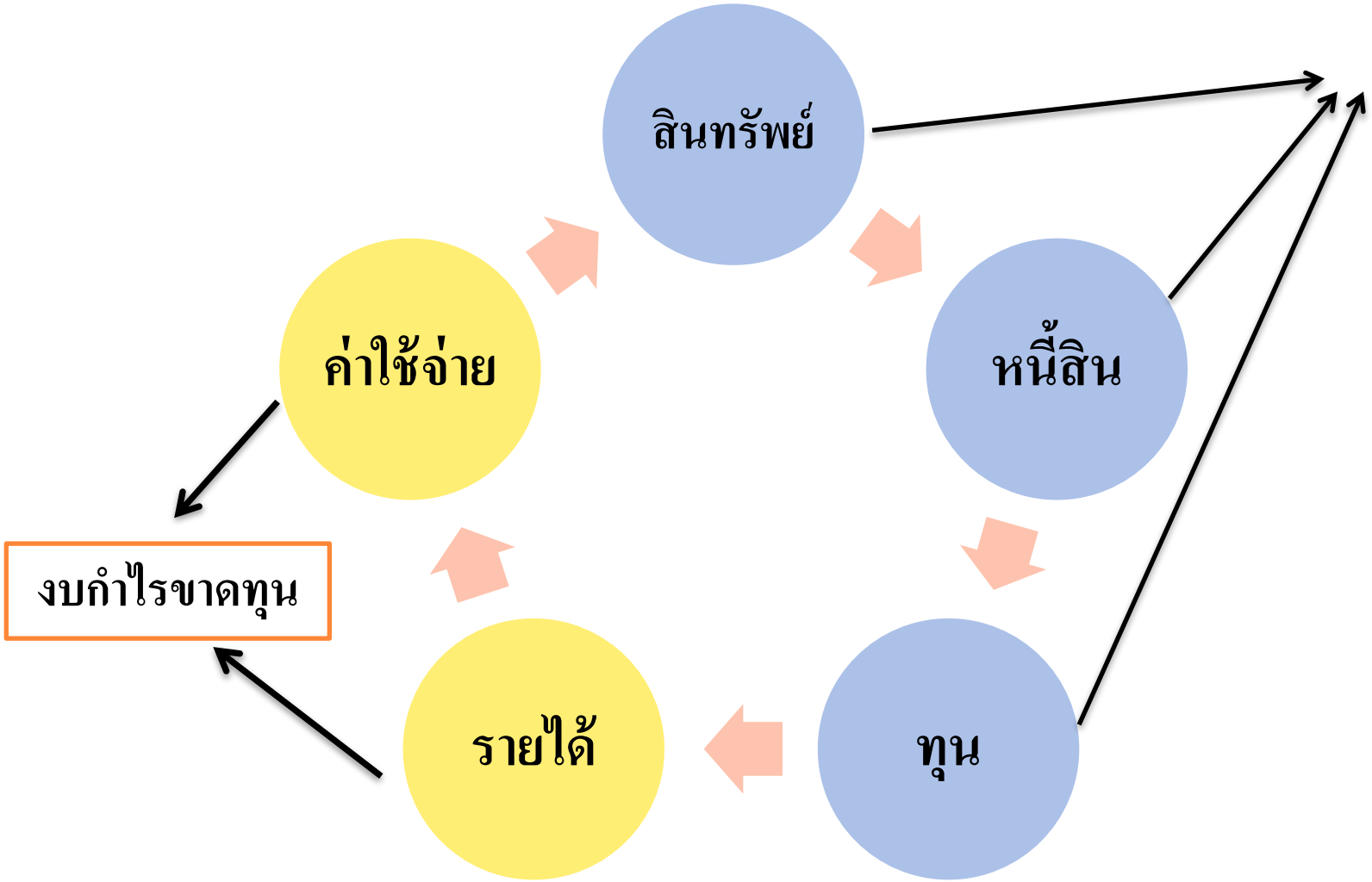

งบแสดงสถานะการเงิน
แสดงฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง
ประเด็นสำคัญที่ควรวิเคราะห์
• ขนาดของกิจการ
• ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินงาน
• ภาระผูกพันในการชำระหนี้
• จำนวนทุนของกิจการที่ได้มาจากเจ้าของ
รวย ไม่รวย.. ดูที่
งบกำไรขาดทุน
แสดงผลการดำเนินงานของกิจการในรอบระยะเวลา
ประเด็นสำคัญที่ควรวิเคราะห์
• กำไรขาดทุน
• ต้นทุนของกิจการ
• แนวโน้มการเจริญเติบโต
เก่ง ไม่เก่ง.. ดูที่
งบกระแสเงินสด
แสดงเงินสดที่ธุรกิจได้รับเข้ามาและจ่ายออกไป
ประเด็นสำคัญที่ควรวิเคราะห์
• คุณภาพการบริหารงาน
• ความมั่นคงของกิจการ
• ขีดความสามารถทางการเงิน
รอด ไม่รอด.. ดูที่
หมายเหตุประกอบงบ
รายละเอียดรายการทางบัญชีที่สำคัญ
ประเด็นสำคัญที่ควรวิเคราะห์
• นโยบายของกิจการ
• เหตุการณ์ที่ผิดปกติ
• สาระสำคัญที่ไม่ได้แสดงในงบ
โปร่งใส หรือไม่.. ดูที่
www.set.or.th/education
SET

ตรวจสุขภาพทางการเงิน ของบริษัทผ่านงบการเงิน

เงินทองต้องวางแผน

www.set.or.th/education

SET
The Stock Exchange of Thailand

สูตรเอ็กซเรย์สุขภาพทางการเงิน

ที่มา:
หนังสือ 40+ ยิ่งไม่สาย เกษียณสบายเป็นจริงได้, ตลาดหลักทรัพย์ฯ

www.set.or.th/education

SET

ผู้สนใจวิเคราะห์อัตราส่วน

กลุ่มเจ้าหนี้

จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพคล่อง และความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของกิจการเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความสนใจในความสามารถในการทำกำไรของกิจการซึ่งเจ้าหนี้ต้องการแน่ใจว่าธุรกิจจะมีความมั่นคงและสามารถดำเนินงานต่อไปได้โดยประสบผลสำเร็จด้วย

กลุ่มผู้บริหารและผู้ถือหุ้น

ให้ความสนใจวิเคราะห์ในมุมมองที่เหมือนกันคือ สนใจถึงฐานะทางการเงินของกิจการ

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน

- งบแสดงฐานะการเงิน
- งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ
- งบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของเจ้าของ
- งบกระแสเงินสด
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

เป้าหมายและหน้าที่ของการวิเคราะห์งบการเงินและการบริหารการเงิน

หน้าที่ของฝ่ายการเงิน	เป้าหมายของธุรกิจ
1. การวางแผนการเงิน • การวิเคราะห์ฐานะการเงิน • การวางแผนกำไร • การประมาณการการเงิน 2. การตัดสินใจลงทุน 3. การจัดหาเงินทุน การติดต่อตลาดการเงิน และการบริหารความเสี่ยง	1. มูลค่าของกิจการสูงสุด (Maximize firm value) 2. ความเสี่ยงต่ำสุด (Minimize risk) 3. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility)

เครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์งบการเงิน

1. การวิเคราะห์งบการเงินขั้นพื้นฐาน
   - 1.1 การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal analysis)
   - 1.2 การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical analysis)
2. การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Ratio analysis)

การวิเคราะห์ตามแนวนอน (HORIZONTAL ANALYSIS)

	ปีที่ 6	5	4	3	2	1
ยอดขาย (บาท)	360,000	288,000	264,000	256,800	249,600	240,000
กำไรสุทธิ(บาท)	18,360	11,640	17,160	15,360	12,480	12,000

สูตรการวิเคราะห์ = ข้อมูลปีปัจจุบัน (%)

ข้อมูลปีฐาน

	ปีที่ 6	5	4	3	2	1
ยอดขาย	150%*	120%	110%	107%	104%	100%
กำไรสุทธิ	153%**	97%	143%	128%	104%	100%

* $\frac{360,000 \times 100}{240,000} = 150\%$

** $\frac{18,360 \times 100}{12,000} = 153\%$

การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (VERTICAL ANALYSIS) (น.24)

บริษัท วรรณชนก จำกัด

งบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25X1 และ 25X2

	25X2 จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เปอร์เซ็นต์ (%)	25X1 จำนวนเงิน (ล้านบาท)	เปอร์เซ็นต์ (%)
สินทรัพย์				
สินทรัพย์หมุนเวียน				
เงินสด		0.3	90	3.6
หลักทรัพย์ในความต้องก		0.3	30	1.2
ลูกหนี้การค้า		18.7	470	18.7
สินค้าคงเหลือ	920	30.7	620	24.6
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	1,500	50.0	1,210	48.1

(920 x 100)/ 3,000

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

- **อัตราส่วนทางการเงิน (Financial ratios)** เป็นการแสดง**ความสัมพันธ์**ระหว่างข้อมูลตัวเลข 2 รายการจากงบการเงินของธุรกิจ

ประเภทของอัตราส่วนทางการเงิน

- อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratios)
- อัตราส่วนแสดงการบริหารสินทรัพย์ (Activity ratios or Asset management ratios)
- อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage ratios หรือ Debt management ratios)
- อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability ratios)
- อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาด (Market value ratios)

1.อัตราส่วนสภาพคล่อง (LIQUIDITY RATIOS)

- **อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ระยะสั้น (Short-term debt)**

เงินทุนหมุนเวียน (Working capital) = สินทรัพย์หมุนเวียน – หนี้สินหมุนหมุนเวียน (บาท)

เงินทุนหมุนเวียน (Working capital) = 1,500 - 465 = 1,035 ล้านบาท

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio)

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \text{ (เท่า)}$$

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)} = \frac{1{,}500}{465} = 3.23 \text{ เท่า}$$

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว

(Acid – test ratio or Quick ratio)

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick ratio)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน-สินค้าคงเหลือ -ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \text{ (เท่า)}$$

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio)} = \frac{1{,}500\text{-}920\text{-}0}{465} = 1.25 \text{ เท่า}$$

2. อัตราส่วนแสดงการบริหารสินทรัพย์

(Activity ratios or Asset management ratios)

- เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ของธุรกิจ เช่น การบริหารลูกหนี้ สินค้าคงเหลือ ตลอดจนสินทรัพย์ถาวรว่ามีการหมุนเวียนมากน้อยเพียงใด มี 4 ประเภท

อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account receivable turnover)

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account receivable turnover)} = \frac{\text{ยอดขายเชื่อต่อปี}}{\text{ลูกหนี้สุทธิถัวเฉลี่ย}} \text{ (ครั้ง)}$$

ในงบการเงินนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้แยกยอดขายเชื่อกับขายสด ในการคำนวณจึงใช้ยอดขายสุทธิต่อปี อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้จึงคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account receivable turnover)} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้สุทธิถัวเฉลี่ย}} \text{ (ครั้ง)}$$

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของลูกหนี้ (Account Receivable Turnover)} = \frac{4,500}{(470+560) / 2} = 8.74 \text{ ครั้ง}$$

อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้

$$\text{ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ Average Collection Period (ACP)} = \frac{\text{จำนวนวันใน 1 ปี}}{\text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้}} \text{ หรือ } \frac{\text{ลูกหนี้สุทธิถัวเฉลี่ย}}{\text{ยอดขายเฉลี่ยต่อวัน}} \text{ (วัน)}$$

$$\text{ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ Average Collection Period (ACP)} = \frac{360}{8.74} = 41.19 \text{ วัน}$$

อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory turnover)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory turnover)} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}} = \text{(ครั้ง)}$$

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover)} = \frac{2{,}616}{(920+620)/2} = 3.40 \text{ ครั้ง}$$

ระยะเวลาในการขายสินค้าคงเหลือ

(Average Days Sales Period (DSP)

$$\text{ระยะเวลาในการขายสินค้าคงเหลือ (Average Days Sales Period (DSP))} = \frac{360}{\text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ}} \text{ (วัน)}$$

$$\text{ระยะเวลาในการขายสินค้าคงเหลือ (Average Days Sales Period (DSP))} = \frac{360}{3.40} = 105.88 \text{ วัน}$$

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

(Fixed assets turnover)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed assets turnover)} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}} \text{ (ครั้ง)}$$

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed assets turnover)} = \frac{4,500}{1,500} = 3 \text{ ครั้ง}$$

อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total assets turnover)

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total assets turnover)} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \text{ (ครั้ง)}$$

$$\text{อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (Total assets turnover)} = \frac{4,500}{3,000} = 1.5 \text{ ครั้ง}$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการก่อหนี้

(LEVERAGE RATIOS หรือ DEBT MANAGEMENT RATIOS)

- **อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt to assets ratio)**

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt -to-Assets Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (Debt -to-Assets Ratio)} = \frac{(465+1,131) \times 100}{3,000} = 53.20\ \%$$

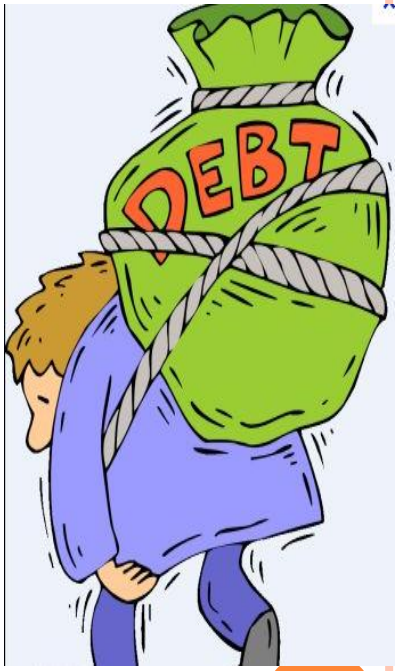

- **อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-equity ratio)**

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-Equity Ratio)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt-to-Equity Ratio)} = \frac{1{,}596 \times 100}{1{,}404} = 113.68\%$$

- **อัตราส่วนดังกล่าวธุรกิจสามารถพิจารณาเฉพาะหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น**

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Long-term debt-to-equity ratio)} = \frac{\text{หนี้สินระยะยาว}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}} \ (\%)$$

ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย

(Time Interest Earned (TIE)

$$\text{ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time Interest Earned (TIE))} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}} \text{ (เท่า)}$$

$$\text{ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Time Interest Earned (TIE))} = \frac{384}{134} = 2.87 \text{ เท่า}$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (PROFITABILITY RATIOS)

- **อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net profit margin)**

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \ (\%)$$

หากงบกำไรขาดทุนมีการจ่ายเงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี - เงินปันผลหุ้นบุริมสิทธิ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} = \frac{\text{กำไรส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)} = \frac{194 \times 100}{4,500} = 4.31\ \%$$

อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross profit margin)

$$\text{อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} = \frac{\text{ยอดขายสุทธิ-ต้นทุนขาย}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)} = \frac{(4{,}500\text{-}2{,}616) \times 100}{4{,}500} = 41.87\ \%$$

- **อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating profit margin)**

$$\text{อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin)} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{ยอดขายสุทธิ}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin)} = \frac{384 \times 100}{4{,}500} = 8.53\ \%$$

- **อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment (ROI)**

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment (ROI))} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ที่ใช้ในการลงทุน}} \ (\%)$$

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on total assets (ROA)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on total assets (ROA))} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \ (\%)$$

- **อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity (ROE) หรืออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ (Return on Common Equity (ROCE)**

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity (ROE))} = \frac{\text{กำไรส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}} \ (\%)$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity (ROE))} = \frac{194 \times 100}{1{,}404} = 13.82\ \%$$

5. อัตราส่วนมูลค่าราคาตลาด (MARKET VALUE RATIOS)

- เป็นอัตราส่วนที่เกี่ยวข้องกับราคาหุ้นของบริษัทที่ส่งผลกำไร
- กำไรต่อหุ้น (Earning Per Share (EPS)) หรือ กำไรต่อหุ้นขั้นพื้นฐาน (Basic Earning Per Share (BEPS))

$$\text{กำไรต่อหุ้น (Earning Per Share (EPS))} = \frac{\text{กำไรส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้ว}} \text{ (บาทต่อหุ้น)}$$

อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไร (Price/Earnings Ratio (P/E)

$$\text{อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไร (Price/Earnings Ratio (P/E))} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{กำไรต่อหุ้น}} \text{ (เท่า)}$$

ข้อจำกัดของอัตราส่วนทางการเงิน

- 1. การวิเคราะห์อัตราส่วนเป็นการวิเคราะห์เชิงตัวเลข (Quantitative)
- 2. วิธีการบันทึกบัญชีที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับ (Accepted Accounting Principle)
- 3. ระยะเวลาสิ้นสุดของงบการเงินของแต่ละกิจการต่างกัน
- 4. การวิเคราะห์ไม่ได้คำนึงถึงค่าปัจจุบันของเงิน (Time Value of Money)

สรุป

- งบการเงิน (Financial Statement) ของกิจการ ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่แสดงให้ทราบถึง ข้อมูลทางการเงินของกิจการ
- งบการเงินเป็นข้อมูลทางการเงินที่ได้มาจากการรวบรวมรายการค้าที่เกิดขึ้นในระหว่างปี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มี ในการแก้ปัญหาของธุรกิจในปัจจุบัน และในการวางแผนการเติบโตในอนาคตต่อไป